

Udsatte flygtninge og corona – børn og unge

Center for Udsatte Flygtninge, webinar

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Mads Ted Drud-Jensen | 2. september 2020

Program

14:00

Introduktion

Flygtninge i Danmark

Eksilstress, traumer og PTSD

Børn og unge

Coronakrisen

15:30

Afrunding

DRC Dansk Flygtningehjælp

- Grundlagt i 1956 – ungarske flygtninge
- Arbejder i 40 lande – nødhjælp, beskyttelse etc.
- 8.000 medarbejdere
- I Danmark:
  - > Rådgivning af asylansøgere
  - > Integrationsindsats
  - > Fortalerarbejde

DRC Integration

- Børn & Familie
- Beskæftigelse
- Frivillig
- DFUNK

DANSK
DRC FLYGTNINGE
DRC HJÆLP

Center for
Udsatte
Flygtninge

www.udsatteflygtninge.dk

udsatte@drc.ngo

3373 5339

DRC

Flygtninge i Danmark

Antal asylansøgere og flygtninge i DK

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asylansøgere	6.148	7.557	14.792	21.316	6.266	3.500	3.523	2.716
Opholdstilladelser	2.583	3.889	6.104	10.849	7.494	2.750	1.652	1.777

	Nationalitet, asylansøgere	2015-2019
1	Syrien	11.823
2	Afghanistan	3.887
3	Iran	3.565
4	Eritrea	3.533
5	Statsløse	2.715
6	Irak	2.373

I 2019:
 Syrien
 Eritrea
 Statsløse
 Somalia
 Marokko
 Iran

DRC

Alle flygtninge er rystede

Flygtninges oplevelser

- Oplevet ekstreme forhold
- Tab og afsavn
- Fundamentalt ændret livssituation
- Kulturelle forskelle
- Minoritet
- Klient

Tendenser i udlændinge- og integrationslovgivningen

- Hyppige lovændringer
- Færre asylansøgere hertil
- Hjemsendelse af afviste asylansøgere
- Midlertidighed & hjemsendelse
- Stort fokus på repatriering
- Ny kvoteordning
- Beskæftigelse – tidlig indsats, IGU, kvinder
- Flere optjeningsprincipper på velfærdsydelser

Flygtninges opholdstilladelser

Forskellige midlertidige opholdstilladelser, udlændingeloven:

- **§ 7.1: Konventionsstatus** (2 år, forlængelse 2 år)
- **§ 7.2: Beskyttelsesstatus** (1 år, forlængelse 2 år)
- **§ 7.3: Midlertidig beskyttelsesstatus**
(1 år, forlængelse 1 år – efter 3 år forlænges med 2 år)

- Permanent opholdstilladelse: Kan søges efter 8 år
- Statsborgerskab: Kan søges efter 8 år

Modtagelse af flygtninge i Danmark

- Udlændingestyrelsen bestemmer, hvor flygtninge skal bo – flygtninge fordeles til kommunerne efter kvoter
- Kommuner har integrationsansvar – 1-årigt selvforsørgelses- og hjemrejseprogram (tidligere: integrationsprogram) med mulighed for forlængelse op til fem år:
  - Modtagelse og boliganvisning (midlertidig bolig)
  - Kontrakt
  - Danskundervisning
  - Hjælp til beskæftigelse (praktikker)
  - Selvforsørgelses- og hjemrejseudbetaling (tidligere: integrationsydelse)
  - Adgang til eksempelvis sundhedsydelser som alle andre (tolkegebyr efter 3 år i DK)

Flygtnings økonomi

Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse (2020):

- Enlig: 6.142 kr. pr. måned (før skat)
- Enlig forsørger: 12.282 kr.
- Forsørger: 8.596 kr.

- Optjeningsprincip for børne- og ungeydelse (6 år i DK for ret til fuld ydelse)
- Midlertidigt børnetilskud til familier, der får selvforsørgelses- og hjemrejseydelse

Lav ydelse

”Hver gang man får et brev fra kommunen, så bliver man faktisk angst, for betyder det nu, at de tager noget fra mig? Det er meget invaliderende, at man har et budget, hvor man ikke kan tåle, at man lige skal betale 25 kroner her eller 20 kroner dér. Det er en stor psykisk belastning, at de ikke ved, hvordan de skal få det til at hænge sammen.”

Frivillig hos Dansk Flygtningehjælp

Midlertidige opholdstilladelser

”Usikkerhed, utryghed. Hvornår er det, de bliver sendt tilbage? Og er der vurderet forkert, om der er fred i området. Deres fokus er flyttet, og der er meget angst forbundet med det nye paradigmeskifte.”

Frivillig hos Dansk Flygtningehjælp

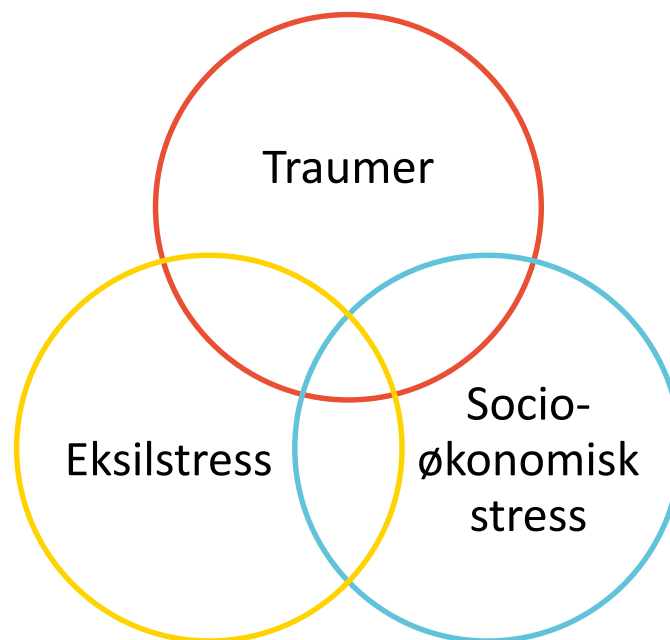

DRC

Eksilstress, traumer og PTSD

Flygtninges udfordringer hænger sammen

Hvorfor fokus på traumer og PTSD?

- Ca. 30-45% af flygtninge i Danmark er berørt af traumer
- International forskning: 13-25% af flygtninge har PTSD
- Under 10% af flygtninge i behandling for PTSD er i arbejde
- I gennemsnit har traumatiserede flygtninge, der modtager behandling, været i Danmark i 14½ år
- Kommunernes indsats for at afdække traumer hos flygtninge er mangelfuld

PTSD – Post-Traumatisk Stress Disorder

Begivenheden

Reageret med intens frygt, hjælpeløshed og rædsel

Genoplevelsesfænomener

Mareridt, flashbacks

Undgåelsesadfærd

Undgår indtryk, der minder om begivenheder, eller generel følelsesmæssigt lammelse

Øget stress

Søvn, humørsvingninger, manglende koncentration og indlæring, overreaktioner

Traumer – få øje på målgruppen

- Protect Questionnaire: Udviklet i samarbejde mellem syv europæiske organisationer, der arbejder med rehabilitering af torturofre. Anvendes i dag i 11 EU-lande.
- Afprøvet af *Styrelsen for International Rekruttering og Integration* – modelprojekt om traumatiserede flygtninge. Læs mere: <http://uim.dk/arbejdsomrader/Integration/traumatiserede-flygtninge>

Spørgeskema til tidlig identifikation af traumer

Spørgsmål		JA	NEJ
1	Har du ofte problemer med at falde i søvn?		
2	Har du ofte mareridt?		
3	Har du ofte hovedpine?		
4	Har du ofte fysiske smerter?		
5	Bliver du nemt vred?		
6	Tænker du ofte på tidligere smertefulde begivenheder?		
7	Spiser du dig ofte bangs?		
8	Glemmer du ofte ting i din dagligdag?		
9	Eglerer du et mistet interesse for det, du laver?		
10	Har du ofte problemer med at koncentrere dig?		
Antal spørgsmål besvaret med "ja" →			

0-3	4-7	8-10
Lav risiko	Mellem risiko	Høj risiko

Resultat:
Sæt "X" i den korrekte boks for at indikere risikoen for traumer

Behandling for PTSD

- Ret til behandling via sundhedsloven
- Henvisning via egen læge
- Rehabiliteringscentre i alle regioner

Vilkår i Danmark er afgørende for heling

Risikofaktorer, hvad er skidt?

- Usikkerhed omkring asyl og ophold
- Adskillelse fra familien
- Manglende netværk
- Lav socioøkonomisk status i eksillandet
- Tab af status
- Sprogvanskeligheder
- Oplevet diskrimination

Beskyttelsesfaktorer, hvad er godt?

- Familiesammenføring og nærhed til familie
- Netværk
- Beskæftigelse
- Sprogkundskaber
- Egen varig bolig
- Adgang til sundhedsydelser

Reflektér

Ud fra det vi har talt om ind til nu:

1. Hvad har været nyt for mig?
2. Hvad kan jeg bruge som pædagog/lærer/socialrådgiver?
3. Hvilke yderligere spørgsmål har jeg?

DRC

Børn og unge

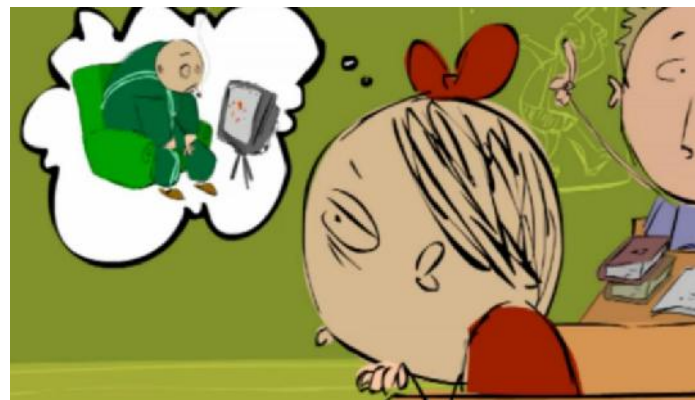
Børns vilkår i traumatiserede familier

- Børn af traumatiserede forældre oplever, at deres forældre ikke er kaptajn i egen tilværelse.
- Forældrene mangler ressourcer til at klare omstillingen til livet i et nyt land grundet dårlig nattesøvn, mareridt, flashbacks og angst.

Børns vilkår i traumatiserede familier

- Usikkerhed om familiens fremtid:
  - Under flugten...
  - På asylcentret...
  - I omstillings-/integrationsfasen i DK
- Manglende basal tryghed.
- Risiko for at børnene bliver selvstyrende i egen tilværelse på et tidspunkt, hvor de ikke har den fornødne emotionelle, kognitive eller sociale modenhed.

Sekundær traumatisering

-når forældrenes traumer 'smitter'

- Intergenerationel traumevandring
- Børn udvikler en 'radar' for, hvad forældrene kan tåle
- Angst for forældrenes pludselige og vilkårlige vrede – permanent alarmeredskab
- Oplevelse af forældrenes flashbacks, mareridt og angst
- Brudstykker af forældrenes traumehistorie
- Påvirkning af forældrenes kontakt til hjemlandet - krigens/konfliktens fortsatte påvirkning

Større børn og unge

- Fremmed over for sig selv – eksistentiel ensomhed
  - Forventer ikke at andre kan/vil forstå
  - Forestillinger om at de er psykisk syge
  - Angst for at være anderledes end vennerne
  - Svært ved at indgå i relationer
  - Fremtidspessimisme
  - Nogle har traumesymptomer
-
- Skolen er vigtig

Studie af flygtningebørn og -unges psykiske problemer

- Børn med symptomer ved ankomst til DK: 74,8%
- 9 år senere:
  - > Børn med symptomer : 22,9%
  - > Børn uden symptomer: 51,9%
- Forskellen på de to grupper er antallet af stressfyldte oplevelser *efter* ankomsten til Danmark

- *Edtih Montgomery (2010)*

STROF-modellen

En model for det pædagogiske arbejde med traumatiserede børn og familier (Lars Gustafsson)

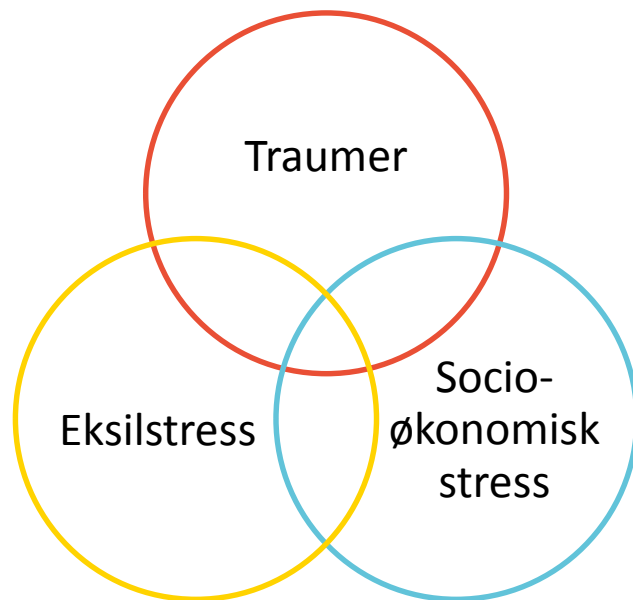
- **STRUKTUR** på indhold i dagligdag og ledelsesansvar (være den voksne).
- **TALE** med barnet og give barnet mulighed for at udtrykke sig samt give sig tid til barnet ved at lytte aktivt og opmærksomt. Hjælp med italesættelse.
- **RITUALER** – faste ritualer i løbet af dag og uge, omkring fødselsdage og højtider.
- **ORGANISERING** af barnets aktiviteter, aktiv deltagelse i barnets leg. Være tydelig og nærværende i barnets hverdag.
- **FORÆLDRESAMARBEJDE** styrkes gennem tydelig kommunikation imellem daginstitution, skole, forældre o.a. Tag kontakt, hvis til gavn for barnet. Klare dagsordener, åbenhed, fokus på enigheder. Brug tolk. Familiens samlede situation er vigtig.

DRC

Coronakrisen

Coronakrisen

Corona

Usikkerhed og angst
Sprogvanskeligheder
Myndighedsskepsis
Rygter og myter
Stigma
Overimplementering
Hjemme hos pressede forældre
Arbejdsløshed

DRC

I institutionen og skolen

- Vær opmærksom på:
  - Eksisterende udfordringer kan være forstærket
  - Forældrekontakt
  - Forstår alle forholdsregler og baggrunden for dem?
  - Formidling af info på flere sprog
  - Efter ferien: Back to normal
- Spørg ind til, hvordan det har påvirket dem, og hvordan de har det
- Udvis respekt anerkendelse for oplevelser og reaktioner

Initiativer relateret til COVID-19 og etniske minoriteter

- Corona Denmark (info og rådgivning på 25 sprog) – kommer måske op at køre igen
- Sundhedsstyrelsen har nedsat ekspertgruppe med. bl.a. SIRI, KL, NGOer (herunder DRC Integration)
- KL's inspirationsside om *Forebyggelse af COVID-19 blandt etniske minoritetsgrupper*: <https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/integration/forebyggelse-af-covid-19-blandt-etniske-minoritetsgrupper/>

Breakout session

- Hvad oplever vi aktuelt ift. udsatte flygtninge – børn, unge og familier?
- Hvad har vi gjort – og hvad har fungeret godt – ift. at støtte målgruppen under coronakrisen?

DRC

Afrunding

Yderligere viden

- **Center for Udsatte Flygtninge:** www.udsatteflygtninge.dk
- Hjemmeside om traumer: www.traume.dk
- **DRC Dansk Flygtningehjælps Frivilligrådgivning:** 8 steder i landet kan flygtninge og indvandrere få gratis, uvildig og anonym rådgivning: <https://flygtning.dk/frivillig/vores-arbejde/frivilligraadgivningen>
- Nye film om COVID-19 på arabisk, somali og urdu: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser>

Tak for ordet!
mads.drud-jensen@drc.ngo